

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Νέα Υόρκη, 21 Απριλίου 1999

Ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, μετά την ομιλία του στο Council on Foreign Relations (η ομιλία του Πρωθυπουργού διανεμήθηκε σε ξεχωριστό δελτίο Τύπου) απάντησε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

(ανεπίσημη μετάφραση από την αγγλική γλώσσα)

Σε ερώτηση για το αν και κατά πόσο η Ορθόδοξη Θρησκεία επηρεάζει την ελληνική κοινή γνώμη ως προς τη στάση της στο θέμα της επέμβασης του ΝΑΤΟ στο Κοσσυφοπέδιο, ο Πρωθυπουργός απάντησε:

«Πιστεύω ότι στη Δύση προσδίδουν πολύ μεγαλύτερη σημασία στη Θρησκεία και στην επιρροή που ασκεί στους πολίτες, απ' ό,τι αυτή πραγματικά έχει στην περιοχή. Φυσικά, οι Έλληνες Ορθόδοξοι συμπαθούν τους ομοδόξους τους στην περιοχή. Η ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία τρέφει πολύ φιλικά αισθήματα για τη σερβική Ορθόδοξη Εκκλησία. Οπως γνωρίζετε, η ελληνική κοινή γνώμη είναι πολύ αρνητική έναντι της επέμβασης του ΝΑΤΟ. Σύμφωνα με την τελευταία σφυγμομέτρηση, το 96% των Ελλήνων διατύπωσε αρνητική γνώμη για την επέμβαση. Πρόκειται, φυσικά, για τη συντριπτική πλειοψηφία. Ωστόσο, όλος αυτός ο κόσμος δεν αποφαινεται στη βάση της θρησκείας. Θα έλεγα μάλιστα ότι στην Ελλάδα μια μειοψηφία πιστεύει πως θα πρέπει να είμαστε με εκείνους και όχι με τους άλλους, επειδή είναι Ορθόδοξοι.

Αυτό που βαρύνει σημαντικά στην ελληνική κοινή γνώμη, είναι η εμπειρία που έχουν αποκομίσει οι Έλληνες τα τελευταία 40-50 χρόνια μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και στη διάρκεια του ψυχρού πολέμου. Εμείς είχαμε έναν εμφύλιο πόλεμο, γιατί το ΚΚΕ προσπάθησε να καταλάβει την εξουσία με τη βοήθεια της Σοβιετικής Ένωσης, της Βουλγαρίας και της Γιουγκοσλαβίας. Η έκβαση του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα σας είναι γνωστή: Οι συντηρητικοί επεβλήθησαν βοηθούμενοι από τις ΗΠΑ και τη Μ. Βρετανία.

Οι Έλληνες απεχθάνονται τις ξένες επεμβάσεις. Το 1967, έγινε δικτατορία στην Ελλάδα. Ο ελληνικός λαός πιστεύει πως το επιβληθέν δικτατορικό καθεστώς ήταν το αποτέλεσμα μιας ξένης επέμβασης, της επέμβασης των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών. Και αυτός είναι επίσης ένας βασικός λόγος που οι Έλληνες δεν θέλουν επεμβάσεις.

Οι λαοί της Γιουγκοσλαβίας ζούσαν επί 25 χρόνια με το φόβο μιας σοβιετικής επέμβασης στη χώρα τους. Και αυτό το φόβο έχουν και σήμερα όλοι οι βαλκανικοί λαοί. Φοβούνται πως οι μεγάλες δυνάμεις πάντοτε θα επεμβαίνουν και θα επιβάλουν τη θέλησή τους στους λαούς.

Σε ερώτηση εάν η Ελλάδα πιστεύει ότι η Γιουγκοσλαβία, η Σερβία, ο Μιλόσεβιτς έχουν κυριαρχικά δικαιώματα επί του Κοσσυφοπεδίου ή εάν θα αποτελούσε λύση η ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου, ο Πρωθυπουργός απάντησε:

«Η Ελλάδα κατ' επανάληψη διαμήνυσε στον Μιλόσεβιτς, όταν εκείνος αποφάσισε το '89 την κατάργηση του καθεστώτος της αυτονομίας στο Κοσσυφοπέδιο, ότι η πολιτική που ακολουθεί στο θέμα αυτό κινείται σε λάθος κατεύθυνση.

Η Ελλάδα ήταν ανέκαθεν αφ' ενός μεν της άποψης πως το Κοσσυφοπέδιο θα πρέπει να απολαμβάνει ευρείας αυτονομίας, αφ' ετέρου δε διατύπωνε την πάγια θέση της ότι ήταν εναντίον κάθε αλλαγής του status-quo στη Γιουγκοσλαβία.

Δηλώσαμε, ευθύς ως άρχισαν τα γεγονότα που οδήγησαν στην απόσχιση και την ανεξαρτησία της Κροατίας και της Σλοβενίας, ότι η Γιουγκοσλαβία θα πρέπει να παραμείνει ως έχει. Διότι εάν συνέβαινε η πρώτη αλλαγή —όπως και συνέβη— θα ακολουθούσαν και άλλες. Και σ' αυτή τη θέση μας, δυστυχώς, δικαιωθήκαμε. Είχαμε εξ αρχής δηλώσει ότι μετά την Κροατία και τη Σλοβενία η κατάσταση θα ήταν εντελώς διαφορετική και με αρνητικές συνέπειες.

Με ρωτήσατε, αν θα αποτελούσε λύση η ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου: Μια αλλαγή συνόρων σημαίνει ότι οι Αλβανοί στην ΠΓΔΜ μπορούν επίσης να ζητήσουν αλλαγή συνόρων, ότι η Τουρκία μπορεί και αυτή να ζητήσει αλλαγή συνόρων λόγω της μουσουλμανικής μειονότητας στην Ελλάδα. Σημαίνει ακόμη ότι και η Βουλγαρία, στηριζόμενη στο τμήμα του πληθυσμού των Σκοπίων που ομιλεί τη μακεδονική γλώσσα, αλλά κατ' αυτήν τη βουλγαρική, μπορεί και εκείνη να ζητήσει αλλαγή συνόρων της ΠΓΔΜ και ούτω καθ' εξής. Συνεπώς, ενδεχόμενη αλλαγή συνόρων θα ήταν πέρα για πέρα μια λαθεμένη πολιτική, χωρίς καμία διέξοδο. Μια πολιτική που επαγγέλλεται ή προαναγγέλλει τη δημιουργία νέων κρατών, τη δημιουργία για παράδειγμα μιας νέας Αλβανίας, είναι από μας απορριπτέα και καταδικαστέα.

Σε ερώτηση εάν τίθεται σε κίνδυνο η συνοχή της Συμμαχίας από την ύπαρξη αμφιταλαντευόμενων κυβερνήσεων όπως της Ιταλίας και της Ελλάδας και εάν η χώρα μας τάσσεται υπέρ της ανάπτυξης μιας διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης στο Κοσσυφοπέδιο, ο Πρωθυπουργός απάντησε:

«Κατ' αρχάς δεν δέχομαι τον όρο «αμφιταλαντευόμενες κυβερνήσεις», ως προς τη στάση μας στο συγκεκριμένο θέμα. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να υπάρχουν κάποια ερωτήματα: Οι εντεινόμενοι βομβαρδισμοί οδηγούν απαραίτητα στη λύση του προβλήματος; Εμείς

πιστεύουμε ότι η τελική λύση δεν μπορεί παρά να είναι πολιτική. Η τελική λύση δεν μπορεί να επιτευχθεί με στρατιωτικά μέσα. Αυτό συνέβη μόνο στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με την πλήρη καταστροφή της Γερμανίας.

Ομως, αυτή η πολιτική λύση θα πρέπει να τύχει επεξεργασίας, ικανής προετοιμασίας και συντονισμένων επαφών. Και έρχομαι τώρα στο σκέλος της ερώτησής σας που αναφέρεται στη διεθνή δύναμη. Τι πράγματι εμείς θέλουμε; Θέλουμε οι Κοσσοβάροι να επιστρέψουν στις εστίες τους. Και πώς θα γίνει αυτό; Με τη βοήθεια μιας διεθνούς δύναμης; Με τη βοήθεια μιας δύναμης που θα απαρτίζεται μόνο από Έλληνες, μόνο από το ΝΑΤΟ, μόνο από τους Αμερικανούς, μόνο από τους Γερμανούς; Θα μπορούσαν να επιστρέψουν με τη βοήθεια μιας διεθνούς δύναμης υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, στην οποία θα συμμετέχουν και οι Ρώσοι. Αυτά είναι ερωτήματα που χρήζουν απαντήσεως. Ωστόσο, το ζητούμενο παραμένει, που συνίσταται στην επιστροφή των Κοσσοβάρων στις εστίες τους. Και αυτό το κύριο πρόβλημα πρέπει να επιλυθεί.

Βέβαια, τα πράγματα δυσχεραίνονται και με την ύπαρξη και δράση του αυτοαποκαλούμενου «απελευθερωτικού στρατού του Κοσσυφοπεδίου».

Εξ όσων γνωρίζω, αυτός είχε αρχίσει να δραστηριοποιείται πριν από πολλά χρόνια και τάσσεται υπέρ της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

Ο Πρόεδρος Κλίντον δήλωσε ότι δεν πρέπει να υπάρξει αλλαγή συνόρων και ότι το Κοσσυφοπέδιο δεν μπορεί να καταστεί ανεξάρτητο.

Εν τω μεταξύ όλο και περισσότεροι Αλβανοί συρρέουν στις τάξεις του «απελευθερωτικού στρατού» και γίνεται τώρα λόγος για 30.000 οπλισμένους άνδρες. Ετσι έχετε τώρα 30.000 άνδρες που μάχονται εναντίον των Σέρβων και επιζητούν ανεξαρτησία για την περιοχή τους. Και όμως θα πρέπει κάποτε να έρθει η στιγμή της κατάπαυσης του πυρός. Και πώς θα γίνει αυτό; Και πώς θα πεισθούν αυτοί να σταματήσουν τη δράση τους; Χρειάζεται προς τούτο πολύ σκληρή προσπάθεια και εντατική δουλειά. Και επειδή μιλάμε για συρράξεις στη συγκεκριμένη περιοχή, εδώ υπεισέρχεται και το στοιχείο της διαφοράς νοοτροπίας των λαών της Βαλκανικής ή τουλάχιστον μέρους των πληθυσμών αυτών. Εχουν ζήσει, για πολλά χρόνια, με διαφορετικούς τρόπους και με διαφορετικές παραδόσεις. Και αυτό το φαινόμενο δεν συναντάται μόνο στη Βαλκανική. Πάρτε, για παράδειγμα, την Κορσική, όπου εξακολουθεί να υφίσταται η «βεντέτα». Το ίδιο φαινόμενο ισχύει και στην Αλβανία και στο Κοσσυφοπέδιο και στη Σερβία. Ετσι, αυτοί οι λαοί δεν αισθάνονται όπως οι Δυτικοευρωπαίοι και οι Αμερικανοί. Γι' αυτό επέμεινα προηγουμένως στις υφιστάμενες δυσκολίες αυτής της κατάστασης και στις δυσκολίες, προκειμένου να ανταπεξέλθουμε στο πρόβλημα, το οποίο, με δυο λόγια, συνίσταται στο να πείσουμε τις δύο κοινότητες που αλληλοσκοτώνονται (βέβαια, η ευθύνη ανήκει στους Σέρβους, γιατί αυτοί «ήρξαντο χειρών αδίκων»), να συμβιώσουν. Αυτό είναι εξαιρετικά δύσκολο.